

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра образотворчого мистецтва

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента
«ЕМОЦІЙНА ПРИРОДА ОРИГІНАЛЬНОЇ ГРАФІКИ»

підготовки Магістра
спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація»
освітньо-професійної програми «Образотворче мистецтво та візуальні практики»

Луцьк – 2026

Силабус освітнього компонента «ЕМОЦІЙНА ПРИРОДА ОРИГІНАЛЬНОЇ ГРАФІКИ» підготовки магістра галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В4 «Образотворче мистецтво та реставрація», за освітньо-професійною програмою «Образотворче мистецтво та візуальні практики».

Розробник: Берlach О.П., доцент кафедри образотворчого мистецтва, доцент, кандидат архітектури.

Гарант освітньо-професійної програми:

Олександр БЕРЛАЧ

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

протокол № 8 від 26. 01. 2026 р.

Завідувач кафедри:

Тетяна ПРОКОПОВИЧ

I. Опис освітнього компонента

Найменування Показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна	Галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки Спеціальність В 4 «Образотворче мистецтво та реставрація» Освітньо-професійна програма «Образотворче мистецтво та візуальні практики» Магістр	Вибіркова
Кількість годин / кредитів 120 год/4		Рік навчання 2
		Семестр 3
		Лекції 10
		Практичні 14
ІНДЗ: нема		Самостійна робота 88
		Консультації 8
	Форма контролю: залік	
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові

Берlach Олександр Павлович

Науковий ступінь

к. арх.

Вчене звання

доцент

Посада

доцент

Контактна інформація: тел. **0508605951**, ел. адреса: sasha.berlach@gmail.com

Дні занять (<https://eenu.edu.ua/uk/structure/faculties-and-institutes/fakultet-kulturi-i->

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу. Предметом вивчення ОК є зображення предметного світу та творчий метод образотворення засобами художньої графіки (унікальної, оригінальної).

Вся система навчання повинна сприяти розвитку образного і абстрактного мислення студентів, вихованню творчого професіонала. Основою викладання дисципліни є ескізування графічних творів та безпосередня робота в матеріалі. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Цей курс використовуватиме поєднання лекційних, практичних занять і самостійної роботи.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета – підготовка фахівця в галузі мистецтва оригінальної та основ друкованої графіки до компетентнісного вирішення завдань художньої діяльності на якісному рівні майстерності.

Завданням ОК є засвоєння системи відповідних знань у галузі:

- вивчити історію розвитку українського графічного мистецтва в контексті зміни видів, технік, технологій, основні етапи розвитку мистецтва оригінальної та друкованої графіки в історіографічному аспекті;

- опрацювати основні аспекти теорії та практики графіки як виду образотворчого мистецтва та художньо-творчої діяльності;

- застосовувати особливості прийомів та способів виразного формоутворення та образного вирішення змісту графічної композиції;

- знати техніко-технологічні особливості друкованої графіки, особливості творчого процесу створення композиції в будь-якій графічній техніці, художніми матеріалами та інструментами;

- визначати морфологічну структуру засобів графічного зображення форми в її художньо-образній організації на площині;

- професійно застосовувати зображувальні та виражальні засоби художніх матеріалів, графічних технік, їх палітру у вирішенні завдань навчальної чи творчої роботи;

- відтворювати, стилізувати, символізувати форму з виявленням образного початку в єдності з її змістом;

- застосовувати знання в організації графічної композиції, а саме: розміщати і організовувати форми або об'єми, які зображуються конкретними графічними матеріалами в процесі матеріалізації ідеї, яка може мати той чи інший сюжет, в геометричних межах зображувальної поверхні з метою розкриття художньо-змістової сутті цієї ідеї; виявляти в межах однієї зображальної поверхні, яка може бути будь-якої геометричної форми (прямокутною, квадратною, круглою тощо), незалежно від площинно-просторового принципу рішення сюжету – об'ємно-просторового або декоративно-площинного; в межах двох (диптих) зображальних поверхонь; за принципом площинно-просторових; за принципом організації картинного поля: фризові, рапортні, замкнуті; за принципом статичності і динаміки, використанням в сюжеті людської фігури, казкових персонажів (в ілюстрації); за принципом синтезу – поєднання чорно-білого та кольорового зображення.

- добре володіти основами художньо-образної мови та виражальними можливостями відповідних матеріалів, різними видами художніх технік та технологій;

- відтворювати художній образ засобами оригінальної та друкованої графіки;

- розкривати особливості графічної мови, уміти аналізувати твори митців зарубіжного й українського мистецтва графіки;

- на професійному рівні компетентісно здійснювати структурно-топологічний аналіз творів мистецтва графіки й пояснювати їх художню цінність в культурі людства;

- застосовувати набуті знання у власних дослідженнях, творчих пошуках, проектних роботах.

Для фахового знання в області графічного мистецтва студентам необхідно вивчити та усвідомити усі аспекти даного предмету, професійно володіти теоретичними та практичними знаннями, основними вміннями і навиками щодо створення графічного твору.

3. Soft skills. Комунікація, емоційна чутливість, емпатія, активне слухання, відкритість до зворотного зв'язку, креативність і асоціативність мислення, емоційна стійкість, рефлексія, тайм-менеджмент, самоусвідомлення, презентаційні навички.

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практична роб.	Сам. роб.	Конс	*Форма контролю/ Бали
Модуль 1.Змістовий модуль 1. Види, техніки, засоби та прийоми роботи в унікальній(оригінальній) графіці						
Тема 1. Емоційна природа графіки та її види. Класифікація видів графіки. Матеріали та інструменти.	32	2		28	2	
Тема 2. Художні техніки оригінальної графіки.	40	4	4	30	2	IPC/30
Тема 3. Практичні завдання для індивідуально-творчої діяльності (творчий проект художнього спрямування)	48	4	10	30	4	IPC/40
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	IPC/70
Види підсумкових робіт						Бал
Модуль 1. Контрольна робота. Виконати творчий проект в медитативній графічній техніці «зентангл». Формат довільний. Графічні матеріали.						30
Всього годин/балів	120	10	14	88	8	100

**Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.*

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна та творча робота студентів має на меті засвоєння умінь та навиків в роботі з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення набутих знань та творчого пошуку, сприяє краще організувати свій навчальний та творчий час, працювати з літературою та з сучасною інформаційною технологією, дисциплінує розум, творче мислення, відпрацьовує вміння формувати свої творчі думки, сприяє краще засвоїти навиків та майстерність у живописі. Надає можливість отримувати найновішу інформацію в образотворчому мистецтві.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

Модуль 1.Змістовий модуль 1. . Види, техніки, засоби та прийоми роботи в унікальній(оригінальній) графіці		
1.	Тема 1. Емоційна природа графіки та її види. Класифікація видів графіки. Матеріали та інструменти.	28
2.	Тема 2. Про художні техніки оригінальної графіки.	30
3.	Тема 3. Практичні завдання для індивідуально-творчої діяльності (творчий проект художнього спрямування)	30
	Разом за модулем 1.	88
Всього годин		88

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Силабус розроблено згідно **2025 Положення про організацію освітнього процесу на першому (бакалаврському) та другому (магістерському) рівнях вищої освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки**

Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 26 грудня 2017 року номер 1669. Зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 23 січня 2018 року за номером 100/31552 Положення про організацію роботи з охорони праці і безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах та закладах освіти. Провести інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності і техніки безпеки з даного ОК.

Аудиторні навчальні заняття проводяться за затвердженим в установленому порядку розкладом. Для успішного засвоєння відповідних фахових компетентностей з даного освітнього компонента здобувач зобов'язаний відвідувати усі аудиторні заняття та виконувати завдання.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком навчання згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про організацію освітнього процесу здобувачів освіти за індивідуальним графіком навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** за погодженням із керівником курсу та деканатом факультету.

Оцінювання знань здобувача освіти здійснюється згідно **2025 ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки**

Замість практичної поточної роботи, на розгляд викладача, здобувачу може зараховуватись участь у конкурсі чи виставці, з живопису, абстрактного живопису чи графіки із застосуванням гармонійного поєднання кольорів, при умові, що він свою експонував творчу роботу в період залікового кредиту. Згідно з **2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки** .

Політика щодо академічної доброчесності.

Викладач і здобувач освіти мають дотримуватись [ст. 42 Закону України «Про освіту»](#). Усі здобувачі освіти повинні ознайомитись із основними положеннями [Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#) та [Ініціативою академічної доброчесності та якості освіти – Academic IQ](#).

Практичні роботи студентів мають бути оригінальними творами власного

виконання. Приклади можливої академічної недоброчесності – творчий або академічний плагіат. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності як повторне проходження оцінювання (повторне виконання завдання відповідної теми).

Здобувачу освіти необхідно дотримуватися морально-етичних правил: не пропускати аудиторних занять (у разі пропуску – причину підтвердити документально) не привласнювати чужу інтелектуальну працю; вказувати посилання на першоджерело. У творчих, дослідницьких, методичних роботах, при виконанні самостійної роботи, слід аргументовано доводити і висловлювати власну думку, спираючись на знання та уміння, здобуті у процесі навчання у ЗВО.

Приклади можливої академічної недоброчесності :

- у практичних завдання – використання чужих робіт, виконаних не власне здобувачем освіти,

- у теоретичних завданнях – відсутність посилань на використані джерела, присвоєння, (без відповідних посилань) чужих умовиводів та міркувань.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

- повторне проходження відповідної теми або змістового модуля.

Порушенням академічної доброчесності також вважаються: академічний плагіат, списування, необ'єктивне оцінювання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, кінцевий термін здачі - напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля. Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин.

Здобувач освіти має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, електронною поштою. На запит зацікавлених здобувачів освіти, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи здобувачів освіти. Відвідування таких консультацій за бажанням здобувачів освіти.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

Перескладання модулів за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний) оцінюється без зниження оцінки.

Поточні роботи оцінюються наприкінці вивчення відповідної теми, Кінцевий термін здачі – напередодні модульної контрольної роботи з даного змістового модуля, або ж на затверджену, на засіданні кафедри дату перегляду академічних робіт в кінці семестру.

Розподіл загальної кількості балів між поточним контролем, підсумковим контролем та критерії оцінювання визначається силябусом ОК і доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом, але бали за це не нараховуються. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.

Недопустимі пропуски занять без поважних причин (причини пропуску мають бути підтверджені необхідними документами або попередженням викладача). Не вітаються запізнення на заняття. У разі пропуску занять, здобувачі освіти має самостійно опрацювати

матеріали тем і підтвердити їх опанування відповідними нотатками, а також практичною роботою. Довгострокова відсутність здобувача освіти на заняттях без поважних причин дає підстави для незаліку з освітнього компонента і його можливого подальшого відрахування. Додаткові заняття з такими здобувачами освіти не передбачені.

У випадку, якщо здобувач освіти пропускає заняття з поважної причини, він має змогу надолужити вивчений матеріал, отримавши та виконавши індивідуальне завдання яке оцінюється згідно оцінювання конкретного пропущеного лекційного чи практичного заняття.

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали. У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг здобувач може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему тощо).

V. Підсумковий контроль

Формою семестрового контролю з освітнього компонента є залік. Розподіл балів, що присвоюються здобувачам освіти з освітнього компоненту є сумою балів за виконання практичних завдань, самостійну роботу та підсумковий контроль (КР). Впродовж семестру здобувач освіти за виконання завдань поточного контролю і самостійної роботи отримує – 70 балів. Підсумковий контроль здійснюється у формі контрольних робіт. Контрольні роботи - це творчі практичні роботи за темами змістових модулів, за кожен з яких здобувач освіти може отримати максимально 30 балів. Термін здачі контрольних робіт оприлюднюється на початку семестру. До здачі підсумкової контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які здали усі поточні завдання даного змістового модуля.

Якщо підсумкові бали поточного контролю та підсумкового модульного контролю становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, набрані бали можуть бути зараховані як підсумкова оцінка з ОК.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до 2024 ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки за умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, конкурсів, виставок тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

Залік – це форма підсумкового контролю засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу та практичних вмінь і навичок за семестр. Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні роботи до дати заліку під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до заліку і повинен бути відрахований за академічну неуспішність.

Критерії оцінювання завдань

Оцінка в балах за усі види діяльності	Критерії оцінювання
---------------------------------------	---------------------

26-30/36-40	<p>“Відмінно” – оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв’язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.</p>
20-25/30-35	<p>“Дуже добре” – заслуговує студент, що має ґрунтовні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент добре володіє теоретичним матеріалом, розуміє та відповідно застосовує поняття й терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання (технологічні карти), аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші, добре розуміє та застосовує на практиці основні характеристики (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, охайно та у відведений час виконує завдання. Практичні роботи відповідають обраній темі, з незначними технічними недоліками.</p>
15-19/25-29	<p>“добре” – заслуговує студент, що має належні теоретичні та практичні знання, але має стандартне мислення. Студент не завжди орієнтується в теоретичному матеріалі, не завжди впевнено та відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується технологічних прийомів виконання завдання під керівництвом викладача, аналізує та відповідно komponує зображення в аркуші під керівництвом викладача, допускає помилки в конструктивному, колірному рішеннях, але розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), добре орієнтується в колірній палітрі, допускаючи не значних помилок, виконує завдання у відведений час.</p>
14-10/15-24	<p>«задовільно» - заслуговує студент, що може продемонструвати теоретичні та практичні знання. Студент не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується техніко-технологічної послідовності виконання завдання, не вдало komponує зображення в аркуші, недостатньо орієнтується в колірній палітрі та допускається значних помилок у проектній діяльності, роботі над картонами, не охайно, зі значним запізненням виконує завдання.</p>
9-4/10-14	<p>«достатньо» - заслуговує студент, що має слабкі теоретичні та практичні знання. Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, дотримується методичної послідовності виконання завдання під керівництвом викладача, не завжди вірно розуміє та застосовує на практиці основні характеристики кольорів (яскравість, насиченість, тон), допускаючи не значні помилки,</p>

	орієнтується в колірній палітрі опосередковано, допускається значних помилок у техніко-технологічній послідовності виконання завдання, невчасно виконує завдання.
0-3/0-9	«Не задовільно» - заслугоує студент, що має дуже слабкі теоретичні та практичні знання. Студент взагалі не орієнтується в теоретичному матеріалі, не впевнено та не завжди відповідно застосовує поняття та терміни, не дотримується конструктивної та техніко-технологічної послідовності виконання завдання. Відсутні елементарні поняття технології виконання завдання.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Максимальна кількість балів 100.

90-100 бал. – усі завдання виконані в повному обсязі. Здобувач проявив креативність мислення, що відобразилося у оригінальності форм виконаних завдань. Зроблені цікаві висновки до кожної теми з власними ідеями задіяння набутих компетентностей та отриманих знань.

82-89 бал – завдання виконані у повному обсязі. Допущені невеликі недоліки – проявлена недостатня креативність мислення.

75-81 бал. – обсяг виконання завдань з порушеннями до вимог. Допущені певні недоліки у представленні матеріалу, аналізу. Не проявлені оригінальність та креативність за осмисленою тематичною інформацією.

67-74 бал. – неповний обсяг виконання завдань. Не дуже вдало підібраний візуальний матеріал щодо тематики завдань. Робота без креативних думок і смислового навантаження.

60-66 бал. – неповний обсяг виконаних завдань. Не проявлено у висновках до кожної теми креативного мислення та зачатків прогнозування щодо застосування отриманих компетентностей у майбутній роботі. Відсутня презентаційна складова творчої роботи.

1-59 бал. – Завдання виконані або частково, або не виконані зовсім. Не дотримано вимог до виконання завдань. Не опановано потрібні компетентності, не засвоєно потрібний обсяг знання для професійної роботи.

Перегляд творчих робіт відбувається в кінці кожного семестру у дату затверджену на засіданні кафедри.

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Антонович Є.А., Проців В.І., Свид С.П. Художні техніки в школі: Навчально – методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів вищих навчальних закладів. К.,1997. 312 с.

2. Басанець Л.В. Художні техніки рисунка. Програма для студентів художньо-графічних факультетів педагогічних університетів - ПДПУ ім. К.Д. Ушинського.- Одеса, 2000. С. 21-28.

3. Берlach О. П. Перспектива в образотворчому мистецтві: методичні рекомендації і тестові завдання. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2017. 8 с.

4. Берlach О. П. Чихурський А. С. Малюнок з основами перспективи: курс лекцій. Луцьк, 2017. 14 с.

5. Берlach О. П. Засоби зображення предметів в перспективі: методичні рекомендації до виконання завдань самостійної роботи з курсу «Перспектива в образотворчому мистецтві». Луцьк, 2017. 12с.

6. Берlach О.П. Графічні техніки в образотворчому мистецтві. Навчальний посібник для студентів спеціальності 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». Луцьк.: Волинська обласна друкарня, 2021. 103 с.

7. Боднар О.Я. Золотий переріз і неевклідова геометрія в науці та мистецтві: Монографія. – Львів: НВФ «Українські технологія», 2005. 198 с.

8. Кириченко М.А. Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти. К., «Вища школа», 2002.

9. Комесанья Пабло. Рисуєм портрет. - Харківська книжкова фабрика «Глобус», 2013, 160 с.

10. Мирончик П.В., Манохін В.П. Методичні вказівки до практичних занять по рисунку. Х.: ХНАМГ, 2001. 12с.

11. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). К.: Каравелла, 2004. 304с.

12.Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів, 2013. 114с.

Інформаційні ресурси

1. Виставка в Луцьку: минуле крізь призму емоцій. Фото. *ВолиньPost*. URL : <http://www.volynpost.com/news/120760-vystavka-v-lucku-mynule-kriz-pryzmu-emocij-foto> (дата звернення 09.12.2025).